

FoU-strategi 2021-2025

DEICHMAN HOVEDBIBLIOTEK. FOTO: TROND ISAKSEN, RIKSANTIKVAREN

Riksantikvaren

Pb. 1483 Vika, 0116 Oslo

Besøksadresse / Dronningens gate 13

Tlf.: 22 94 04 00

Faks.: 22 94 04 04

E-post / postmottak@ra.no

www.riksantikvaren.no

Innhold

FORORD	5
DEL 1	6
Kap 1. Innledning	7
Kap 2. Roller og virkemidler	10
Kap 3. Behovet for FoU	13
Kap 4. Hovedmål og delmål	16
DEL 2	19
Kap 5. Handlingsplan 2022-2023	20
Kap 6. Handlingsplan 2024-2025	21

MUSÉPLASS 3, DE NATURHISTORISKE SAMLINGER, BERGEN NATURHISTORISKE MUSEUM. FOTO: TROND ISAKSEN, RIKSANTIKVAREN

Forord

Kunnskap er en forutsetning for en bærekraftig og effektiv kulturmiljøforvaltning. Forskning og utvikling (FoU) skal sammen med annen kunnskapsproduksjon - som miljøovervåking, utredninger og statistikkproduksjon, ligge til grunn for Riksantikvarens faglige råd og dialog med kulturmiljøforvaltningen, andre sektorer og allmennheten. Riksantikvaren ønsker å bidra til å styrke kulturmiljøpolitikken gjennom å tilføre forskningsbasert kunnskap om kulturmiljø i samfunnsdebatten.

Kunnskapsutvikling er en viktig del av Riksantikvarens rolle som fagdirektorat. Med FoU-strategien legger Riksantikvaren til rette for å styrke arbeidet med forskning og utvikling. Dette skal danne grunnlag for en kulturmiljøpolitikk som underbygger bærekraftsmålene, de nasjonale målene for kulturmiljøpolitikken og målene i Klima- og miljødepartementets kunnskapsstrategi. Samtidig skal det tilføre kulturmiljøforvaltningen mer kunnskap om kulturmiljøet som en ressurs i et samfunn i endring.

Hanna Geiran

riksantikvar

Del 1

KAP 1.	Innledning	7
KAP 2.	Roller og virkemidler	10
KAP 3.	Behovet for FoU	13
KAP 4.	Hovedmål og delmål	16

KAP. 1

Innledning

En viktig del av Riksantikvarens samfunnsoppdrag og rolle som direktorat er å bidra til å utvikle og formidle forskningsbasert kunnskap om kulturmiljø. Forskningsbasert og forvaltningsrelevant kunnskap skal være en del av Riksantikvarens faglige rådgivning og iverksetting av kulturmiljøpolitikken. Riksantikvaren skal ikke selv være hovedansvarlig for forskning og utvikling (FoU). Målene for FoU-arbeidet skal i hovedsak nås gjennom samarbeid med eksterne forsknings- og kunnskapsmiljø.

Formålet med FoU-strategien er tredelt:

- Strategien skal legge til rette for helhet og langsiktighet i Riksantikvarens arbeid med FoU
- Strategien skal danne grunnlag for prioriteringer av FoU i budsjetter og årsplaner i strategiperioden
- FoU-strategien skal bidra til en kunnskapsbasert politikkutforming

Hva mener Riksantikvaren med FoU?

Riksantikvaren følger OECDs definisjon av forskning og utviklingsarbeid:

«Forskning og utviklingsarbeid (FoU) er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap, herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn – og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser.»

For Riksantikvaren innebærer **forskning**

vitenskapelig arbeid av relativt omfattende karakter som fører til ny kunnskap.

Det er vanlig å skille mellom grunnforskning og anvendt forskning. Grunnforskning er rettet mot å skape ny innsikt. Anvendt forskning er å benytte, blant annet, kunnskap fra grunnforskning til å utvikle ny kunnskap som primært er rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.

Hovedtyngden av Riksantikvarens FoU-arbeid vil være rettet mot anvendt forskning. Riksantikvaren må samtidig ha oversikt over utviklingen innen grunnforskning på prioriterte tema og fagområder.

Utvikling er systematisk arbeid som anvender eksisterende kunnskap rettet mot å framstille nye materialer og produkter. Utvikling er også å innføre nye prosesser, metoder, systemer og tjenester, eller å forbedre de som eksisterer.

Miljøovervåking, statistikkproduksjon og utredninger omfattes ikke av FoU-strategien. Det vil imidlertid ofte kunne være avhengigheter mellom FoU og disse kildene til kunnskap.

FoU skal bidra til å nå målene med kulturmiljøpolitikken

Våren 2021 oppdaterte Klima- og miljødepartementet (KLD) kunnskapsstrategien for klima- og miljøsektoren. Riksantikvaren har revidert vår egen virksomhetsstrategi med utgangspunkt i de nye nasjonale målene for kulturmiljøpolitikken. De nasjonale målene

er nærmere beskrevet i Meld. St. 16 (2019–2020) *Nye mål i kulturmiljøpolitikken*.

FoU-strategien bygger opp under målene i KLDs kunnskapsstrategi og Riksantikvarens nye virksomhetsstrategi, formelle styringsdokumenter og nasjonale strategier og føringer for FoU-arbeid i staten.

For å nå målene i strategien er det utformet en handlingsplan i strategiens del 2. Rekkefølgen og omfanget av tiltakene i handlingsplanen vil måtte ses i sammenheng med de årlige budsjettene og eventuelle justeringer av Riksantikvarens ansvar og oppgaver beskrevet i instruksen. Handlingsplanen vil revideres annethvert år.

Riksantikvarens tre krav til FoU

Riksantikvaren skal være en kompetent, profesjonell og tydelig samarbeidspartner og bestiller overfor forsknings- og kunnskapsmiljøer. Når Riksantikvaren inngår samarbeid, eller støtter FoU-prosjekter økonomisk, vil følgende krav legges til grunn:

1. FoU skal være basert på anerkjente metoder, vitenskapelige prinsipper og være gjennomført av anerkjente og uavhengige aktører
2. FoU skal være relevant for forvaltningen
3. FoU-resultater skal være offentlige

I tillegg til kvalitetskrav, vil Riksantikvaren forutsette at FoU gjennomføres i tråd med allmenne forsknings-etiske prinsipper. Det vil ved hvert enkelt tilfelle foretas en vurdering av forskningsetikk før Riksantikvaren bidrar til FoU.

Et kunnskapssystem i endring

KLD definerer et kunnskapssystem som summen av produksjonen av kunnskap og prosesser for å ta den i bruk. FoU-strategien må ses i sammenheng med politiske føringer og endringer i det nasjonale og internasjonale kunnskapssystemet.

Hovedtyngden av statlig finansiering av FoU på kulturmiljøfeltet skjer gjennom bevilgninger til Forskningsrådet og som finansiering av instituttsektoren. FoU i kulturmiljøsektoren finansieres også gjennom bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet til forvaltnings- og universitetsmuseene.

Forskningsrådet besluttet i 2019 å erstatte program- og aktivitetsstyrene med 15 porteføljestyrer. Porteføljestyrene får et bredere ansvarsområde enn Programstyrene, og vil som hovedregel ha ansvar for flere budsjettformål (programmer) og skal se disse i sammenheng. Som en konsekvens av dette, er det ventet at det i fremtiden vil være færre utlysninger som spesifikt retter seg mot kulturmiljøfeltet. Riksantikvaren vil følge med på utviklingen, og fortløpende vurdere konsekvensene for kulturmiljøforvaltningens behov for FoU.

I Regjeringens strategi for en helhetlig instituttpolitikk, varsler regjeringen en gjennomgang av instituttpolitikken. Dette omfatter blant annet å legge til rette for utvikling av robuste og konkurransedyktige institutter, og justeringer av retningslinjene for grunnfinansieringen. I rapporten «Statlig tildeling av grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern» anbefaler Forskningsrådet en videreføring av dagens modell for grunnfinansiering med noen

tekniske justeringer for fastsettelsen av den resultatbaserte grunnbevilgningen. Retningslinjene for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern ble revidert i desember 2021. Deler av grunnbevilgningen skal fortsatt være resultatbasert med utgangspunkt i indikatorer for kvalitet og relevans. Det er imidlertid foretatt enkelte endringer i indikatorene og beregningsmåten for å vurdere instituttene poengskår. Riksantikvaren vil overvåke utviklingen i rammevilkårene for instituttene som gjennomfører FoU på kulturmiljøfeltet, og om nødvendig foreslå tiltak for å sikre FoU på kulturmiljøfeltet.

I Meld. St. 23 (2020–2021) *Musea i samfunnet – Tillit, ting og tid*, understreker Regjeringen museenes rolle og ansvar innen forskning, formidling og kunnskapsbasert politikkutforming. Det legges opp til å styrke forskningen ved museene, blant annet gjennom samarbeid med universitets- og høgskolesektoren. Universitets- og forvaltningsmuseene er allerede sentrale aktører i den samlede kulturmiljøforvaltningen. En styrking av museene som forskningsinstitusjoner, åpner for et tettere samarbeid mellom museene og kulturmiljøforvaltningen innen FoU.

Meld St. 20 (2019–2020) *En innovativ offentlig sektor* og Meld. St. 5 (2022–2023) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning* peker på et behov for mer samarbeid mellom offentlig sektor og universitets- og høgskolesektoren (UH-sektoren). Det er politiske forventninger om at forvaltningen etablerer nye, og utnytter eksisterende, former for

samarbeid med UH-sektoren og instituttene i større grad enn i dag.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning identifiserer fem tematiske prioriteringer. Tiltak med relevans for kulturmiljøfeltet omtales i hovedsak under temaene «Klima, miljø og energi» og «Tillit og fellesskap». Blant de særlig prioriterte områdene innen forskning og forskningsdrevet innovasjon med betydning for kulturmiljøfeltet er sosial og kulturell bærekraft i den grønne omstillingen, sirkulære løsninger og styrking av tillitt, fellesskap og mangfold, herunder forskning på demokratiet som styringsform og levesett, demokratisk deltakelse, sivilsamfunn, likestilling, regionale forhold og digitalt utenforskap.

KAP. 2

Roller og virkemidler

KLD er overordnet sektoransvarlig for kunnskap og FoU på kulturmiljøområdet. Departementet setter de formelle og økonomiske rammene for Riksantikvarens FoU-arbeid i tildelingsbrevet og instruksen.

Riksantikvarens roller innen FoU

Riksantikvaren er et direktorat underlagt KLD. Det følger av instruksen at Riksantikvaren blant annet skal gi departementet faglige innspill til utvikling av FoU-politikken på kulturmiljøfeltet. Dette omfatter forskningspolitiske råd og prioriteringer av forskningsbehov. Instruksen beskriver flere funksjoner og roller for Riksantikvaren på kunnskapsområdet, som er førende for Riksantikvarens arbeid med FoU.

Virksomhetsstrategien 2021–2025 beskriver Riksantikvarens fem overordnede roller som et direktorat. De overordnede rollene er:

1. Fagpolitisk rolle
2. Myndighetsrolle
3. Ekspert- og rådgiverrollen
4. Samfunnsaktørrollen
5. Systemrollen

Av de overordnede rollene, er det avledet mer spesifikke roller innen FoU.

Pådriverrollen inngår som en del av ekspert- og rådgiverrollen og innebærer at Riksantikvaren bidrar til gjennomføring av FoU som ikke ellers hadde vært gjennomført på grunn av eksempelvis manglende finansiering gjennom nasjonale og internasjonale forskningsprogram,

tilgang på data med tilstrekkelig kvalitet eller nødvendig kompetanse. En viktig del av pådriverrollen er å bidra til å utløse finansiering fra aktører som eksempelvis Forskningsrådet gjennom brukerdeltagelse i FoU-prosjekt. Pådriverrollen omfatter også å formidle kunnskap fra FoU til kulturmiljøforvaltningen og allmennheten, samt å etablere nettverk og arenaer hvor forskningsmiljøer og kulturmiljøforvaltningen kan møtes.

Oversetterrollen omfatter elementer fra den fagpolitiske rollen og ekspert- og rådgiverrollen. Oversetterrollen handler om at Riksantikvaren omdanner styringssignaler, instruksjoner og forventninger fra KLD og andre departement, til konkrete forskningsbehov og bestillinger. Motsatt vei skal Riksantikvaren oversette resultater fra FoU til et uavhengig kunnskapsgrunnlag som kan benyttes i politiske beslutningsprosesser. Utarbeidelse av kunnskapsoppsummeringer (synteser) er viktige produkter av oversetterrollen.

FoU har også betydning for Riksantikvarens **samfunnsaktørrolle**. Med utgangspunkt i forskningsbasert kunnskap om kulturmiljø skal Riksantikvaren være en tydelig og relevant samfunnsaktør som initierer og deltar i samfunnsdebatter som berører kulturmiljø. Ved å tilføre forskningsbasert kunnskap i samfunnsdebatten skal Riksantikvaren bidra til styrke kulturmiljøforvaltningens legitimitet og relevans.

Riksantikvarens ansvar for sentrale data om kulturmiljø og for å gjøre dem tilgjengelig følger av **systemrollen**. Fra et FoU-perspektiv er det sentralt å ha tilgang på kulturmiljødata via egnete verktøy. Data som produseres gjennom FoU kan være aktuelt å lagre og tilgjengeliggjøre. Riksantikvarens mål og tiltak innen dataforvaltning og digitalisering er nærmere beskrevet i Riksantikvarens digitaliseringsstrategi.

Riksantikvarens virkemidler innen FoU

Et av Riksantikvarens viktigste virkemidler innen FoU er ansattes deltakelse i FoU-prosjekter som brukerrepresentanter. Deltakelsen i FoU-prosjekter omfatter å være fullverdig medlem i prosjektgrupper, eller å sitte som medlem i referansegrupper. Riksantikvarens deltakelse i FoU-prosjekter kan i noen tilfeller være avgjørende for å utløse midler fra andre finansieringskilder som Forskningsrådet og EU.

Anskaffelse av forskningsoppdrag

Riksantikvaren finansierer i begrenset grad FoU-prosjekt direkte gjennom offentlige anskaffelser. Det fremgår imidlertid i Prop 1 S (2020–2021) at Riksantikvaren kan bestille FoU-oppdrag under Post 21 *Spesielle driftsutgifter*.

Tilskuddordninger

Riksantikvaren forvalter åtte tilskuddsordninger. For tre av tilskuddsordningene åpner regelverk for å gi tilskudd til kunnskapsarbeid, herunder FoU. Omfanget av tilskudd rettet mot FoU under disse tilskuddsordningene er imidlertid begrenset.

Sektoravgiftsordningen

Riksantikvaren administrerer *sektoravgiftsordningen* for kulturmiljøvern under Olje- og energidepartementet. I tilknytning til denne forskes det på arkeologiske kulturminner i tidligere utbygde vassdrag. I perioden 2011–2021 er det bevilget om lag 36,5 mill. kr. til undersøkelser og kunnskapsutvikling på dette feltet. Det foreligger ikke informasjon om hvor stor andel som har gått til å finansiere FoU.

Bevaringsprogrammene

Noen FoU-aktiviteter gjennomføres som en del av Riksantikvarens bevaringsprogram. Programmene varierer, i noen tilfeller betydelig, med tanke på hvor relevant FoU er. Det gjelder både enkelte bevaringsprogram, og prioriteringen av FoU i bevaringsprogrammet.

FoU i Ruinprosjektet

Riksantikvarens ruinprosjekt ble avsluttet i 2020, og arbeidet videreføres per i dag innenfor Bevaringsprogrammet for middelalderruiner. Ressursbruken la på omtrent 12 mill. kr i 2021. Fra og med 2021 er forvaltningsansvaret for middelalderruinene i hovedsak overført fylkeskommunene. Unntaket er ruiner som er lokalisert innenfor middelalderbyene Oslo, Bergen, Trondheim og Tønsberg. Disse ruinene forvaltes fortsatt av Riksantikvaren. Det er også Riksantikvaren som forvalter midler til FoU og kompetanseutvikling samt informasjon, dokumentasjon og formidling generelt.

Internasjonalt FoU-arbeid

I de siste 10-15 årene har Riksantikvaren deltatt i flere internasjonale prosjekter. Dette har i hovedsak vært kunnskapsprosjekter, og ikke rendyrkede FoU-prosjekter. Flere prosjekter har likevel hatt betydelige innslag av FoU. Prosjektene har dekket ulike fagfelt, blant annet klima og kulturminner, byutvikling, bergkunst, jevnlig vedlikehold av historiske bygninger og økonomisk og sosial verdiskaping.

Samarbeidet har vært dekket av flere ulike finansieringsordninger som Nordisk ministerråd, EU-programmer som Interreg og ESPON, eller EØS-midlene. Riksantikvarens rolle varierer fra å være prosjektansvarlig, prosjektpartner eller deltaker i en referansegruppe.

Nye bevaringsstrategier

I Meld. St. 16 (2019-2020) *Nye mål i kulturmiljøpolitikken* går det frem at regjeringen vil fase ut bevaringsprogrammene, og utarbeide bevaringsstrategier for prioriterte tema der all virkemiddelbruk skal ses i sammenheng. Kunnskap trekkes frem som en sentral verdi som må ivaretas i utformingen av bevaringsstrategiene.

Riksantikvaren har hovedansvaret for utformingen av bevaringsstrategiene. En del av dette arbeidet er å vurdere hvordan kunnskap og FoU skal innarbeides i bevaringsstrategiene, og hvordan dette skal ses i sammenheng med kulturmiljøforvaltningens øvrige virkemidler.

Mål og tiltak i FoU-strategien må fortløpende revideres slik at de er tilpasset arbeidet med bevaringsstrategiene. Bevaringsstrategiene vil også påvirke hvilke temaer som prioriteres med tanke på FoU.

KAP. 3

Behovet for FoU

Riksantikvarens arbeid med FoU skal være basert på kulturmiljøforvaltningens behov. På den måten skal Riksantikvarens arbeid med FoU bidra til å oppnå målene for virksomheten og de nasjonale målene for kulturmiljøpolitikken. Samtidig har Riksantikvaren et ansvar for å sikre faglig bredde innen FoU på kulturmiljøfeltet. Dette gjelder særskilt spesialiserte fagområder som er viktige for forvaltningen av kulturmiljøet.

Hovedtema

Riksantikvarens FoU-behov kan kategoriseres i fem overordnede hovedtema. Hovedtemaene er ikke prioritert i strategien, men vil ligge til grunn for utformingen av kulturmiljøforvaltningens prioriterte forskningsbehov.

**Kulturmiljøets
samfunnsnytte**

**Kulturhistorisk
kunnskap**

**Kulturmiljøforvaltningens
organisering, virkemåte og utvikling**

**Frivillighetens betingelser
og utviklingstrekk**

**Kulturmiljøets tilstand og utvikling
samt metoder for bevaring og
istandsetting**

For flere av temaene som beskrives her, gjennomføres det FoU-aktiviteter i kulturmiljøforvaltningen i andre land. Deltakelse i internasjonalt FoU-samarbeid kan bidra til kunnskapsoverføring som øker den nasjonale kunnskapen om hovedtemaene.

Kulturmiljøets samfunnsnytte

En viktig del av Riksantikvarens rådgivning overfor KLD, fylkeskommunene og Sametinget, er å bidra til kunnskap om samfunnsmessige kostnader og nyttevirksomheter i utformingen og iverksettingen av kulturmiljøpolitikken.

Riksantikvaren har de siste årene gjennomført flere utredninger som ser på samfunnsnyttene av kulturmiljø. Det er imidlertid behov for mer forskningsbasert kunnskap om kulturmiljøets samfunnsnytte.

Eksempler på tema hvor det er behov for FoU er:

- Metoder for verdsetting av kulturmiljø for bruk i samfunnsøkonomiske analyser og ringvirkningsanalyser
- Kulturminner og kulturmiljøer som ressurs i bærekraftig utvikling og verdiskaping
- Kostnader og samfunnsmessige nyttevirksomheter av rehabilitering og ombruk av eksisterende bygninger

Kulturhistorisk kunnskap

Kulturmiljøets betydning handler om hvordan kulturhistorien bidrar til kunnskap og refleksjon om hvordan fortidens og nåtidens mennesker har levd, og lever, sine liv, og hvordan de har gitt og gir mening til sin egen tilværelse.

Kunnskap om landets kulturhistorie og betydningen utvikles kontinuerlig. Vedtak som fattes av kulturmiljøforvaltningen, må hvile på oppdatert kulturhistorisk fagkunnskap. Eksempler på tema hvor det er behov for FoU er:

- Kunnskap om hvordan mennesker har brukt ressurser og forholdt seg til sine omgivelser til ulike tider, der samfunn og klima har gitt nye utfordringer
- Kunnskap om sammenhenger mellom kulturytringer og mangfold i samfunnet

Kulturmiljøforvaltningens organisering, virkemåte og utvikling

Forskningsbasert kunnskap om kulturmiljøforvaltningens virkemåte og utviklingstrekk er en forutsetning for god utøvelse av Riksantikvarens faglige ansvar for kulturmiljøområdet.

Forskningsbasert kunnskap om kulturmiljøforvaltningen er også viktig for målrettet bruk av direktoratets virkemidler og i Riksantikvarens rådgivning overfor KLD.

Eksempler på tema hvor det er behov for FoU er:

- Utviklingen og virkningen av kulturmiljøforvaltningens bruk av juridiske og økonomiske virkemidler
- Fylkeskommunenes og Sametingets samarbeid med private eiere innen forvaltning og utvikling av kulturmiljø
- Kunnskap om sammenhengen mellom organisering, styringsmodeller, effektivitet og måloppnåelse i kulturmiljøforvaltningen
- Organisering og oppfølging av kulturmiljøområdet i andre sektorer

Frivillighetens betingelser og utviklingstrekk

Det er nasjonalt politisk mål om å tilrettelegge for engasjement. I oppfølgingen av de nye nasjonale målene har Riksantikvaren et ansvar for å overvåke frivillighetens betingelser og utvikling. FoU som bidrar til ny og oppdatert kunnskap, og bedre forståelse for frivillighetens betingelser og utvikling, er viktig for at Riksantikvaren skal kunne anbefale og iverksette treffsikre tiltak.

Eksempler på tema hvor det er behov for FoU er:

- Samarbeidsmodeller mellom kulturmiljøforvaltningen, privat næringsliv og de frivillige
- Drivere og barrierer for frivilling innsats på kulturmiljøområdet
- Modeller for medvirkning fra frivilligheten i offentlige plan- og beslutningsprosesser

Kulturmiljøets tilstand og utvikling, samt metoder for bevaring og istandsetting

Det er behov for kunnskap om bevaringstiltakenes effekt. Det er også behov for metodeutvikling innenfor bevaringsarbeid og istandsettingstiltak.

Samfunnsvitenskapelig forskning om sammenhenger mellom demografi, økonomi og bevaring vil og være verdifullt for kulturmiljøforvaltningen.

Et av de viktigste temaene vil i tiden fremover være hvordan klimaendringer påvirker kulturmiljøets tilstand og utvikling. Det er også behov for FoU om hvordan kulturmiljøet kan bidra til å redusere utslipp av klimagasser. Det er behov for mer FoU om sammenhenger mellom klimaendringer og tilstanden, og utviklingen av kulturmiljøet.

Eksempler på tema hvor det er behov for FoU er:

- Metoder for å beregne energiytelsen til verneverdige og fredede bygninger i et livsløpsperspektiv
- Effekten av bevarings- og istandsettingstiltak og metoder

Tverrfaglig FoU

Kompleksiteten i kunnskapsbehovet innebærer at FoU på kulturmiljøfeltet må være tverrfaglig. Med tverrfaglig FoU mener Riksantikvaren FoU som kombinerer og integrerer kunnskap fra to eller flere av fagområdene humaniora, naturvitenskap, samfunnsvitenskap og rettsvitenskap. Før deltakelse i FoU-prosjekt, vil Riksantikvaren vurdere om prosjektene svarer på behovet for tverrfaglig forskning.

KAP. 4

Hovedmål og delmål

De tre hovedmålene for Riksantikvarens FoU-arbeid representerer en avgrensning og konkretisering av strategiske satsinger og mål for Riksantikvarens bredere kunnskapsarbeid, slik dette er beskrevet i Riksantikvarens virksomhetsstrategi 2021-2025.

I tillegg til virksomhetsstrategien, bygger målene i FoU-strategien på mål og føringer i KLDs kunnskapsstrategi. KLDs kunnskapsstrategi vektlegger betydning av internasjonal og tverrfaglig klima- og miljøforskning som en del av et uavhengig kunnskapsgrunnlag for politiske beslutninger.

Videre understreker KLD betydningen av at underliggende virksomheter deltar i forskningsprosjekter som et virkemiddel for å sikre forvaltningsrelevant forskning. Også for å sikre underliggende virksomheters rolle i bestilling og bruk av kunnskapssynteser, og formidling av forskningsresultater.

KLD KUNNSKAPSSTRATEGI 2021-2024**HOVEDMÅL**

Sikre et kunnskapssystem for klima og miljø som er helhetlig, effektivt og relevant for beslutninger

SENTRALE DELMÅL

Sikre at internasjonal klima- og miljøkunnskap systematisk anvendes og gjøres operativ for norske forhold og benyttes som kunnskapsgrunnlag

Sikre norsk deltakelse i det internasjonale kunnskapssamarbeidet om klima og miljø

Bidra til gode, tverrsektorielle prosesser for klima- og miljørelevant forskning og innovasjon

Bidra til at komplekse utfordringer løses gjennom bruk av mer tverrfaglig klima- og miljøforskning

RIKSANTIKVARENS STRATEGI 2021-2025**STRATEGISK SATSING**

Riksantikvaren skal bidra til å utvikle og formidle kunnskap om kulturmiljø

STRATEGISK MÅL

Riksantikvaren utvikler og formidler kunnskap og bidrar til kompetanse om forvaltningen av kulturmiljø i samfunnet

DELMÅL

Riksantikvaren er pådriver for kunnskaps- og fagutvikling på kulturmiljøfeltet

Riksantikvaren etablerer, viderefører og deltar på arenaer for kunnskaps- og erfaringsutveksling

Riksantikvarens FoU-strategi 2021 – 2025**HOVEDMÅL**

Riksantikvaren har oversikt over kulturmiljøforvaltningens forskningsbehov. Resultater fra FoU formidles og kommer kulturmiljøforvaltningen, andre sektorer og offentligheten til gode. Riksantikvaren har økt sin innsats og deltakelse i FoU innenfor prioriterte områder.

De tre hovedmålene i Riksantikvarens FoU-strategi er konkretisert i flere delmål, som ligger til grunn for handlingsplanen.

HOVEDMÅL 1

Riksantikvaren har oversikt over kulturmiljøforvaltningens forskningsbehov

HOVEDMÅL 2

Resultater fra FoU formidles og kommer kulturmiljøforvaltningen, andre sektorer og offentligheten til gode

HOVEDMÅL 3

Riksantikvaren har økt sin innsats og deltakelse i FoU innenfor prioriterte områder

Delmål 1.1

Kulturmiljøforvaltningens forskningsbehov er samlet inn, systematisert og prioritert

Delmål 1.2

Kulturmiljøforvaltningens forskningsbehov er kjent hos aktører som produserer forskningsbasert kunnskap, finansierer forskning og beslutningstakere

Delmål 2.1

Riksantikvaren er kompetente bestillere av kunnskapssynteser

Delmål 2.2

Resultater fra FoU er tilgjengeliggjort og brukes aktivt i veiledning og dialog med kulturmiljøforvaltningen og andre sektorer

Delmål 2.3

Resultater fra FoU inngår i grunnlaget for utforming av styringsdokumenter, veiledere og andre policydokumenter

Delmål 2.4

Riksantikvaren har tatt i bruk innovative metoder i formidling av resultater fra FoU

Delmål 3.1

Riksantikvaren har en planmessig og systematisk tilnærming til deltakelse i prioriterte FoU-prosjekt, finansiert av blant annet Forskningsrådet og internasjonale forskningsprogram

Delmål 3.2

Forskningssamarbeid med universitets-, høyskole-, museums- og instituttsektoren er styrket

Delmål 3.3

Informasjon om finansieringsmuligheter for forskning på kulturmiljø er systematisert og tilgjengeliggjort

Delmål 3.4

Fokus på internasjonalt kunnskapssamarbeid og tverrfaglighet er en integrert del av Riksantikvarens FoU-arbeid

Del 2

KAP 5.	Handlingsplan 2021-2022	20
KAP 6.	Handlingsplan 2023-2025	21

KAP. 5

Handlingsplan 2022-2023

2022

Utrede organisering og finansiering av FoU-arbeidet internt i Riksantikvaren

Utarbeide retningslinjer for ansattes deltakelse i FoU-prosjekt.

2023

Kartlegge, systematisere og prioritere kulturmiljøforvaltningens forskningsbehov i samarbeid med fylkeskommuner, Sametinget og de arkeologiske forvaltningsmuseene.

Utvikle rammeverk for bestilling og utforming av kunnskapssynteser, med utgangspunkt i føringer fra KLD.

VARDØHUS FESTNING. FOTO: TROND ISAKSEN, RIKSANTIKVAREN

KAP. 6

Handlingsplan 2024-2025

2024

Utarbeide opptrappingsplan for deltakelse i internasjonalt kunnskaps- og forskningssamarbeid.

Etablere samarbeid med fylkeskommuner, Sametinget, arkeologiske forvaltningsmuseer og eventuelle andre.

Samle og tilgjengeliggjøre resultater og rapporter fra FoU via Riksantikvarens nettsider.

2025

Vurdere økonomisk handlingsrom for direkte bestilling av FoU-opppdrag i forbindelse med budsjettprosessen.

Utrede samarbeidsmodeller og mulighet for å inngå strategiske avtaler med universitets- og høyskolesektoren.

Utrede samarbeidsformer med museer under Kulturdepartementets ansvarsområde.

Begynne arbeidet med å etablere skandinavisk FoU-nettverk på direktoratsnivå.

PLURICOURTS, UNIVERSITETET I OSLO. FOTO: FREDRIK ERIKSEN, RIKSANTIKVAREN

